

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gid. 50 kr., za pol leta 1 gid. 30 kr., za četrť leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobó se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 3 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

O novem denarji.

Sedaj se dobi že nekaj novega denarja in treba nam bode gledati na to, da se ne ukanimo pri njem. Kakor pri vsaki novi stvari, godi se tudi pri novem denarji, da se ljudstvo ogoljufava po raznih ljudéh in na razne načine. Mi smo govorili že večkrat o novem denarji in kdor prebira sploh slov. liste, njega ne zgoljufa lahko kdo z novim denarjem, vendar pa sodimo, da je treba še enkrat in ravno sedaj, ko se novi denar že izdaja, toda ga je še med ljudmi le malo, opozoriti ljudi na-nj. Ljudje so vam pretkani in opeharijo vam človeka, da-si se vam dozdeva to nemogoče.

Dne 2. maja, piše nam prijatelj našega lista, sem bil pri nekem trgovci v Mariboru in našel sem pri njem kmečko žensko, ki še ni videla novega denarja in še sploh ne vé ničesar o njem, ne kakšen je, ne kaj velja v primeri s starim: sploh ničesar še ne vé o njem. Tacih ljudij pa je, izlasti na kmetih, še sila veliko. Rojaki, novi denar šteje sploh za polovico manj, kakor sedanji; najde pa se že tu in tam pri trgovcih, na c. kr. davkarijah in imajo ga že tudi drugi ljudje. Kdor še ne pozna novega denarja, naj gre in se podučí o njem, predno ga vzame od tujega človeka.

Trgovci, učitelji, duhovniki in drugi, ki imajo že novi denar v rokah, podučijo radi človeka o njem, treba je samo, da jih prosi. Vsak gospodar pa si naj priskrbi novega denarja: belič in po dva beliča sta iz brona, drobiž po 10 in 20 beličev sta iz niklja, krona pa je iz srebra in denar po 10 in 20 kron je iz zlata. Vsaj prvih sort si naj priskrbi kmalu vsak župan, da jih lahko pokaže sosedom in še posebno ženskam, ki se bojijo hudo novega denarja in pravijo, da bode pa sopet prava zmešnjava. Ne brez pravice. Te dni je bil v Mariboru, kakor se nam poroča, kmet ogoljufan za 10 kron ali 5 goldinarjev, ker je dobil tako imenovane »spiel-

marke«. One so kronam jako podobne in imajo tudi številke, pa nimajo nobene vrednosti.

Nihče si h koncu ne bodi v strahu, da izgubi stari denar svojo veljavo, dokler mu je vlada ne prekličé. Doslej pa je preklicana veljava samo denarju za četrť goldinarja, in pa po dva goldinarja, ves drugi pa še stoji v polni veljavi.

Deželni zbor.

V seji dne 24. aprila je odgovoril ces. namestnik na vprašanje dr. Starkelna in je rekel, da vlada stoji na podlagi postav ter ne dela razločka med Nemci in Slovenci. Kar se trdi v interpelaciji, pa ni po vsem resnica. Po tem odgovoru se je Nemcem nekoliko pokadilo pod nosom, vendar pa so molčali. Na to je bil razgovor o predlogu poslanca Kalteneggerja, naj se odpravi odločba postave, da se pri cestah mora orati vstric in 2 metra od ceste. Poročevalec Suttner je navetoval, naj se predlog zavrže, na besedo posl. Poscha pa so dali predlog nazaj odseku, naj ga še pretresa. Posl. Enders nasvetuje zatem, naj dela dež. odbor za posojilnice po načrtu Raffeisen ter izdela pravila za take posojilnice, v ta namen naj se pa mu dovoli 100.000 goldinarjev, da posodi iz kraja po 250 gold., potem pa do 2000 gold. taki posojilnici, ako jih potrebuje. Posojilnica pa ostane potem pod nadzorovanjem dež. odbora. Za te posle nastavi se poseben uradnik in hranilnice smejo posojilnicam dajati denarja na dolžna pisma. Posl. Vošnjak razloži, kako lepo da delajo že doslej slovenske posojilnice — brez dež. podpore in nasvetuje, naj v drž. zboru gosposka hiša vsprejme, čem prej je mogoče, spremembo postave z dne 21. maja 1873, ker sprememba bode več vredna, kakor deželna podpora. Predlog posl. Endersa pa tudi posl. Vošnjaka resolucija se vsprejme. — Posl. dr. Radaj poroča o dež. sadjarski in vinarski šoli pri Mariboru in priporoča, naj se poročilo dež. odbora o njej vsprejme. Nato še nasvetuje, naj se dobi šola od drugih dež. zavodov požlahtnjene trte in namesto prisiljenecv naj si vzame še eno viničarsko rodbino. O krvni uši na drevji pa se naj izda

podučna knjiga na stroške dežele. Naj pripravi deželni odbor načrt postave o ribarstvu. Vsi nasveti obveljajo. — Posl. Jerman pojasnjuje stališče kmetov nasproti lovski postavi in doseže toliko, da mora dež. odbor poizvedeti o pritožbah glede na škodo, ki jo dela divjačina kmetu ter naj potem priredi potrebne nasvete. Ali bode poizvedla kaj kmetijstvu na korist?

V seji dne 26. aprila priporoča nekaj poslancev, naj se izpremeni postava glede na vzdrževanje cest. Doslej stanje vzdrževanje cest veliko denarja, pa so še vendar-le slabe. — Posl. Dečko je vprašal ces. namestnika, kaj je krivo, da ni izplačevanje pri vrejevanji Mure vselej v redu, o pravem času. Baron Kübeck je brž odgovoril, da je tega kriv deželni odbor pa da plača tudi ta sedaj 270.000 gold. — Pri poročilu o krajevnih železnicah se naroči dež. odboru, naj pridobi pravico, da se izdelata železnica od Velenja do Spodnjega Dravberka. Za to bi bilo treba plačati deželi 2,800.000 goldinarjev. Poslanec dr. Serbec priporoča na železnici iz Celja v Velenja nižjo ceno, sicer nima ljudstvo nobene koristi od nje. Glede na železnico iz Poličan v Konjice terja se naj natančni račun od vsega dela. Potem se je vsprejela cela vrsta predlogov o krajevnih železnicah tako za železnico od Sv. Jurija pri Celji do Rogatca, od Polzele do Kamnika. — O novi ceni vožnje pri južni železnici je bilo veliko besedij, posl. Robič je v številkah kazal, kako krivična da je nova cena za Pohorje. Sklene se h koncu pritožba zoper to pri ministerstvu. Zatem se še dovoli prodaja Tobliških toplic za svoto malih 80.000 gold.

V seji dne 27. aprila je govoril posl. dr. Heilsberg za to, naj si osnuje dežela svojo banko ali denarno kupčevalnico. Posl. grof Stürgkh je nasvetoval, naj se odpšejo davki za tiste vinograde, ki so bili pa jih sedaj ni več, ker jih je uničila trtna ušica ali pa tudi peronospora. Dež. komisar za vinorejo J. Balon pa naj se postavi v vrsto dež. uradnikov. Posl. dr. Starkel nasvetuje, naj se napravi dež. skladišče za vino; posl. Robič pravi, da je 9000 hektarov goric na Spodnjem Štajarji po ušici uničenih, naj se ozira na to, kedar se vreduje zemljišni davek. Posl. Jerman želi več poučevanja o ravnanji pri raznih trtah. Taki pouki naj se potlej razglasijo. Pri poročilu o živinoreji priporoča več poslancev, naj se pusti zdraviti živino tudi takim možem, ki niso zdravniki pa imajo dovolj skušnje pri živinskih boleznih.

Cerkvene zadeve.

Ljubezen sv. Očeta Leona XIII. do Slovanov.

(V proslavo 50letnice skofovanja priobčil Fr. Muršič.)

Svet črti Slované in zameta,
Ti nas ljubiš, Oče, bedni rod ..."

Vesoljnemu svetu znana je slavnovladajočega papeža Leona XIII. orjaška učenost in iskrena pobožnost, velika dobrotljivost in radodarnost, njegova neumorna delavnost in skrb, nepopustljivost in neupogljivost, odločnost in trdnost, skromnost in prijaznost; znane so njegove besede sprave in miru, blagosti in modrosti; znana je njegova skrb za lepe umetnosti, cerkveno petje in godbo; znan njegov jekleni značaj in bistri duh, previdno, vestno in spretno vladanje, prizanesljivost v političnem oziru, posebno natančnost pri cerkveni upravi. Znana pa je tudi njegova vroča in velikodušna ljubezen do teptanega Slovana.

Kakor sivi sokol, dviga se njegov močni duh nad trdo skalo sv. Petra ter z bistrim očesom gleda okrog

po sirni zemlji tako skrbno, tako ljubo. Od tod vidi potrebe vroče Afrike sinov ter jim nudi svojo pomoč; vidi velike Amerike razne rodove, katere oskrbuje z gorečimi misijonarji in verne ovčice široke Azije in dalje Avstralije tudi ne pogrešajo njegove dobrote in ljubezni. Kako da bi ne videl stare Evrope teptanih Slovanov! Vidi nas, vidi, prav po očetovsko nas ljubi ter skrbi za nas in njegova najiskrenejša želja je, da bi vsi sinovi matere Slave postali jedna čeda, pod jednim pastirjem, kakor so že preblagi Slomšek tako vroče želeli rekoč; »Kdo mi da trombo donečo po vseh livadah slovenskih, po vseh državah slovanskih, ki naj bi klicala brate ki naj bi klicala brate k ljubezni in jedinstvi, klicala nazaj pod sveti Rim, pod bandero sv. vere Jezusove, da bi bili mi in vsi naši bratje Slovani jedna čeda Jezusova in jeden pastir, sv. oče rimski papež?«

1. Tam gori na severu razprostira se veliko rusko cesarstvo. Tamošnje ljudstvo je skoro vseskozi slovanskega plemena, dobro je, pa zapeljano je bilo in odvrnjeno od prave cerkve. Vendar jih je še veliko ostalo zvestih sv. katoliški cerkvi in to verno ljudstvo preganja lastna mati Rusija, ki je velika zaščitnica in trdnjava staroverske ali razkolne cerkve. Mnogo si prizadeva ter se poslužuje v ta namen vsakovrstnih sredstev, da bi pridobila duhovnike in katoliške občine na svojo stran. Toda kakor nekdanji prvi kristijani, tako so tudi ruski tako preganjani katoličani ostali stanovitni in zvesti jedino zveličavni veri Kristusovi. Ko je vlada videla njih stanovitnost, preganjala jih je še bolj, a trpini so junaško odgovarjali: »Mi ostanemo zvesti veri svojih očetov«. Vse to se je vršilo od leta 1871—1875.

V tej dobi je vladal na sedežu sv. Petra Pij IX. Srce se je krčilo pobožnemu papežu neskončne bolesti, ko vidi toliko zatiranje ruskih katoličanov. Moško se je upiral ruski vladi, toda brezvpešno. In videl je Leon, njegov naslednik, bedo vernih slovanskih ovčic. Njegova iskrena ljubezen ni mogla prenašati tega zatiranja, ki se je nadaljevalo za njega vladanja. Takoj sklone sprijazniti se z ruskim carjem ter porabi v ta namen ugodno priložnost ob 25letnici njegovega vladanja. Piše mu voščilno pismo, v katerem ga prijazno poprosi, da obrne vendar enkrat svojo pozornost na verne katoličane v svojem velikem cesarstvu. »Pravičnost in pravicoljubje Vašega Veličanstva«, piše Leon, »navdaja nas z nado, da se pogodimo ter zjedinito Vam in Nam v prid. Predobro vè Vaše Veličanstvo, da je dolžnost katoliške cerkve razširjati vedno in povsodi mir med knezi in ljudstvom«. Prijazne besede našle so tudi dokaj prijazen odmev pri ruskem carju. Že h koncu leta 1880 prišla sta ruska kneza Sergij in Pavel v Rim, kjer se je sklenila tako zaželena in potrebna prijaznost in zveza z Rimom in Petrogradom.

Umrli pa je grozovite smrti ruski car Aleksander II. in z njim je bilo uničeno vse prizadevanje papeževo. Zatiranje katoličanov nastopilo je svoj stari tir. Leon ne neha potegovati se za svete pravice katoliške cerkve tudi pod naslednikom Aleksandrom III. Posrečilo se mu je, da je vsaj za nekaj časa prenehalo zatiranje katoliških Rusov ter je bilo imenovanih nekoliko novih skofov. Vendar ta uspeh bil je le mimogredoč, kajti že čez dobro leto se je povrnila prejšnja nemila usoda vernih Slovanov pod Tolstoj-em, nevernim ministrom za uk in bogočastje. Pa Leon trdni ni obupal, še upa in se trudi dandanašnji, da bi pomogel bornim ruskim katoličanom, da bi združil vse pravoslavne Slované z Rimom. Dal Bog, da bi se uresničile iskrene želje sv. Očeta!

Milodar za cerkev Matere Milosti v Mariboru.

Neka neimenovana oseba iz Brezic je darovala 2 gold. za zidanje nove cerkve v čast Materi Božji, da